

22 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende [straat], [plaats] ([land])
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum] te [plaats],
wonende te [plaats], [straat]
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
voormalig lid van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 juni 2012.

Op 16 juli 2012 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van aangeklaagde.

Op 12 december 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.

Aangeklaagde is verschenen.

Namens de Congregatie is verschenen dr. [naam] ofm, minister-provinciaal.

2. De klacht

2.1. Klager verbleef het eerste jaar van zijn middelbare schooltijd op een internaat in [plaats]. Klager wilde priester worden. In [jaar] werd hij na de zomervakantie overgeplaatst naar het internaat in [plaats], waarbij hij het belendende gymnasium bezocht. Klager kwam terecht in een groep die onder de hoede stond van pater [naam], aangeklaagde, en door de jongens [naam] genoemd. Aangeklaagde was tevens godsdienstleraar op het gymnasium. Aangeklaagde moest er onder andere voor zorgen dat de kinderen tijdig in bed lagen.

Op een avond werd klager wakker gemaakt door aangeklaagde, die zittend op de rand van het bed tegen klager begon te praten. Er werd zachtjes gesproken, zodat de andere kinderen niet wakker zouden worden omdat iedereen op een grote slaapzaal sliep. De strekking van het

gesprek was dat als je elkaar graag mag, dan kun je dat ook fysiek uiten, waarbij aan klager de vraag werd gesteld of hij wel eens gezoend had. Aanvankelijk werd er gesproken over het fysiek uiten van gevoelens en kreeg klager een aai over de bol. Er volgden meer nachtelijke bezoeken, klager weet niet hoeveel. Vervolgens ging het steeds verder met aanraken en strelingen van het lichaam, vervolgens begon het zoenen en uiteindelijk ook het tongzoenen. Klager herinnert zich dat hij het heel bizar vond om een tong in zijn mond te voelen rondgaan. Klager kan zich ook herinneren dat aangeklaagde in een half openhangende badjas op de rand van het bed kwam zitten en dat hij de borst en buik van aangeklaagde moest strelen. Klager herinnert zich ook de laatste keer dat hij nachtelijk bezoek kreeg van aangeklaagde, dat deze hem ook in de pyjamabroek begon te strelen en het kruis van klager wilde betasten. Klager heeft toen de hand van aangeklaagde weggeduwd waarna het misbruik is gestopt.

2.2. Klager weet zich te herinneren dat in de zomervakantie na de tweede klas op een dag de vader van [naam] met zijn ouders is komen praten. Zijn ouders waren geschokt over het seksueel misbruik van [naam] maar hebben er nooit met hem over kunnen praten en hem ook niet naar zijn ervaringen kunnen vragen. Klager stond alleen met zijn ervaringen en wist er geen raad mee. Enkele jaren later heeft klager ernstige psychische problemen gekregen ten gevolge van het misbruik. Toen hij er met zijn ouders over wilde praten, bleken zij daartoe niet in staat en verwezen hem naar de pastoor van [plaats]. Klager heeft dit gedaan maar weinig hulp ondervonden. Kort voor zijn overlijden heeft de vader van klager gezegd dat ze heel erg bedroefd waren over het gebeurde, alleen maar konden huilen en niet erover praten.

2.3. Klager heeft zich in zijn verdere puberjaren afgesloten van zijn omgeving. Hij durfde uit schaamte nauwelijks naar vrouwen te kijken. Klager is ten gevolge van het seksueel misbruik, hevige schaamtegevoel, onzekerheid en minderwaardigheidsgevoel uiteindelijk depressief geworden. Ook ontstond verwarring over de seksuele identiteit, extra belastend vanwege het katholieke milieu. Klager is met diverse studies gestopt en gevlucht in reizen. Het vertrouwen in mensen en verbinden in relaties en werk is sinds zijn jeugd in het internaat een probleem. Het heeft ook heel lang geduurd dat hij zoenen kon verbinden aan liefde en het tongzoenen niet meer vies vond.

Het misbruik blijft hem achtervolgen en klager heeft zich gerealiseerd dat hij er iets mee moet doen. Hij is thans in therapie, in Nederland omdat het verwoorden van gevoelens het beste verloopt in de moedertaal.

2.4. Klager beoogt met de klachtenprocedure bespreekbaar te maken en oprecht en werkelijk erkenning te krijgen van hetgeen hem is aangedaan op het internaat in [plaats], eventueel in een open en eerlijk gesprek met aangeklaagde. Klager wenst ook openbaarmaking van hetgeen klager is aangedaan zodat de impact van het misbruik op het leven van klager ook bij de RKK duidelijk wordt.

3. Het verweer

Blijkens een brief d.d. 23 maart 2012 van dr. [naam]voornoemd is aangeklaagde op [datum] ingetreden in de orde der Minderbroeders Franciscanen, op [datum] tot priester gewijd en op [datum] uitgetreden.

Aangeklaagde heeft ter zitting en in de brief ingekomen op 16 juli 2012 een reactie gegeven op vier hem toegezonden klaagschriften, waaronder die van klager. Aangeklaagde erkent dat hij groepsleider was van klager in het door deze aangeduide tijdsbestek en erkent de afhankelijkheidsrelatie tussen hem en klager. Aangeklaagde erkent dat hij tactiel is in de omgang met anderen, ook destijds met de jongens. Dit uitte zich door ze te aaien en te strelen,

en soms door een nachtkus. Hij ontkent echter ten stelligste dat hij een grens gepasseerd is die duidt op seksuele handelingen. Hij kan het zich niet voorstellen en hij kan het zich niet herinneren. Aangeklaagde kan zich klager herinneren doch absoluut niet hetgeen klager hem verwijt. Hij kan zich wel de brief herinneren die hij aan de vader van klager [naam] schreef na zijn vertrek uit het internaat. Hij geeft aan de brief te hebben geschreven omdat hem door de toenmalig overste duidelijk was gemaakt dat hij te weinig gepaste afstand van de jongens had gehouden en hen te veel aan zich had gebonden. Daarover had hij spijt betuigd en over niets anders.

Aangeklaagde kan zich herinneren dat (ontluikende) seksualiteit een grote rol speelde in de groep jongens over wie hij het gezag had. Er bestonden grote vragen over vriendschap en verliefdheid tussen jongens, die de jongens met hem kwamen bespreken. Het kan zijn dat een dergelijk gesprek heeft plaatsgevonden met klager, terwijl aangeklaagde bij hem op bed zat. Hij gaf dan aan dat ze mochten knuffelen met elkaar en dat dat niet zondig was. Dat was in strijd met wat de leiding voorschreef, er moest streng gecontroleerd worden op ongeoorloofd samenzijn.

Aangeklaagde is na zijn vertrek uit [plaats] naar [plaats] vertrokken, waar langzamerhand het besef groeide dat hij in zijn werk leerlingen te veel aan zich had gebonden en dat hij – seksueel vrij onvolwassen – zocht naar een vorm van contact, naar tederheid en liefde, die zij hem niet konden geven. Hem werd langzaam duidelijk dat hij niet langer celibatair kon en wilde leven. Hij heeft – met dispensatie van Rome – in [jaar] de orde verlaten, is gehuwd en lange tijd werkzaam geweest als godsdienstleraar op een middelbare school.

Aangeklaagde heeft inmiddels ook in een gesprek met klagers zijn spijt betuigd over de aantasting van de integriteit van klagers door hen te veel aan zich te hebben willen binden.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. De Klachtencommissie is ervan overtuigd dat de gestelde seksuele gedragingen hebben plaatsgevonden door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast heeft klager een “toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs” overgelegd van [naam] waarin deze aangeeft dat bij hem het door aangeklaagde gepleegde misbruik bestond uit tongzoenen en het strelen van het bovenlichaam, waarbij hij de hand van aangeklaagde moest tegenhouden toen deze in de richting van [naam]s genitaliën ging. Voorts blijkt uit de verklaring van de klagers met de klachtnummers 2012T701 en 2012T798 dat aangeklaagde bij hen soortgelijke handelingen heeft verricht, met name strelen over het lichaam, zoenen, tongzoenen en met de hand in de richting van het kruis van de ander gaan. Het geheel past in wat aangeklaagde zelf benoemt als zijn zoeken naar een vorm van contact, liefde en tederheid.

Wat de frequentie betreft acht de klachtencommissie aannemelijk dat de seksuele gedragingen meer dan eens hebben plaatsgevonden.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13-14 jaar oud en in een zeer belangrijke ontwikkelingsfase in zijn leven. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon en een persoon met gezag aan wiens zorg hij was toevertrouwd.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is uitgetreden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie zal dan ook volstaan met het advies aan de Overste de klacht gegrond te verklaren.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 januari 2013 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Minderbroeders Franciscanen en aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.